

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६
नुसार आदिवासी विकास विभागाच्या
अखत्यारीतील आदिवासी आयुक्तालय व
अधिनस्त क्षेत्रीय कार्यालयांतील गट-अ ते
गट-ड संवर्गातील पदे दिव्यांगासाठी
सुनिश्चित करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक :-अपंग-२५१९/प्र.क्र.०३/का-१५,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- १६ फेब्रुवारी, २०२१.

वाचा:- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६

- २) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि. ०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना
- ३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग-२०१९/
प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि. १२.११.२०२०
- ४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र.दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क्र.२,
दि. ०२.०२.२०२१.

प्रस्तावना:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून सदर यादी केंद्र शासनाच्या www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर Policy/Act/Rules-Notification येथे List of Post identification suitable for Persons with Benchmark Disability notified on ०४.०१.२०२१ या शिर्षाखाली प्रसिध्द केली आहे. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि. ०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये, राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याबाबतच्या सूचना निर्गमित केल्या आहेत. सदर शासन निर्णयातील निर्देशास अनुसरून आदिवासी विभागाच्या अखत्यारीतील आयुक्तालय व अधिनस्त क्षेत्रीय कार्यालयातील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील दिव्यांग प्रवर्गासाठी सुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार राज्य शासनाच्या अखत्यारीतील पदांची पदसुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दि. ०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून प्रसिध्द केलेली आहे. त्यामध्ये नमूद केल्यानुसार केंद्र शासनाने पदसुनिश्चिती करून दिव्यांगासाठी पदे सुनिश्चित केलेली गट"अ" ते गट "ड" मधील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर आहेत अशा पदांबाबत, केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती

पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित राहतील, अशा सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि.०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत.

२. त्यास अनुसरून केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दि.०४.०१.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या गट-अ ते गट-ड संवर्गाकरीता प्रसिध्द केलेल्या यादीतील आदिवासी आयुक्तालय व अधिनस्त क्षेत्रीय कार्यालयातील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदांसाठी या शासन निर्णयान्वये, दिव्यांगासाठी विवरणपत्र-अ आणि विवरणपत्र-ब मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे पदे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. सदर शासन निर्णय, केंद्र शासनाच्या केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि.०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि.०२.०२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२१०२१६१६०६५३८८२४ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरी ने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(भा.र.गावीत)

सहपत्र:- विवरणपत्र-अ व ब

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मंत्री (आ.वि.) मंत्रालय, मुंबई,
४. मा. राज्यमंत्री (आ.वि.) मंत्रालय, मुंबई
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
७. अपर मुख्य सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. मा.सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
११. सर्व सह/उप सचिव, आदिवासी विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. आयुक्त, आदिवासी आयुक्तालय, नाशिक
१३. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
१४. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे
१५. सर्व अप्पर आयुक्त, नाशिक/ठाणे/नागपूर/अमरावती
१६. सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास विभाग
१७. निवडनस्ती.

प्रपत्र अ				
आदिवासी विकास विभागाच्या अधिनस्त क्षेत्रीय कार्यालयातील दिव्यांग पदे सुनिश्चित बाबतची माहिती				
अ. क्र.	पदाचे नांव	दिव्यांगाचा प्रवर्ग		
		शारिरीक योग्यता	दिव्यांग आरक्षणाचा सुयोग्य प्रकार	पदाच्या कर्तव्य / जबाबदाऱ्या / कामाचे स्वरूप (संक्षिप्त)
गट-अ				
१	प्रकल्प अधिकारी	S, ST, W, RW, SE, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), MI e) MD involving (a) to (d) above	कार्यालय प्रमुख , विकास योजनांची अंमलबजावणी व सहनियंत्रण व तपासणीसाठी विविध दौरे करणे.
२	वरिष्ठ संशोधन अधिकारी	S, ST, W, RW, SE, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	आदिवासी उपयोजना आराखडा तयार करणे , त्याची अंमलबजावणी व नियंत्रण करणे , व अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र पडताळणी समितीतील सदस्य म्हणून कामकाज करणे.
३	विधी अधिकारी	S, ST, RW, H, C, MF	a) B, LV b) HH c) OL,OA, BA, BL, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, Dw, AAV d) SLD e) MD involving (a) to (d) above	आदिवासी जात पडताळणी प्रकरणे तसेच आदिवासींचे हक्काकरीता शासनाची बाजू न्यायालयात मांडणे .
गट-ब				
४	अधिव्याख्याता	S, W, BN, MF, SE	a) B, LV, b) D, HH c) OA,BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	कार्यालयीन अधिकारी व कर्मचारी व आदिवासी लाभार्थी यांना प्रशिक्षण देणे .
५	संशोधन अधिकारी	S, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, BL, OAL, CP, LC, DW, AAV d) ASD (M), MI e) MD involving (a) to (d) above	अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र पडताळणी समितीतील शिक्षण , नोकरी, निवडणूक व दक्षता या शाखेचे कामकाज पाहणे. व सदस्य म्हणून कामकाज करणे.

६	प्रशासकीय अधिकारी	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, Dw, AAV, Mdy d) MI e) MD involving (a) to (d) above	आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था , पुणे या कार्यालयातील प्रशासनाचे कामकाज पाहणे.
७	संग्राहालय अभिरक्षी	S, ST, BN, MF, RW, SE	a) LV b) D, HH c) OL, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	आदिवासी संस्कृती जतन करणे.
८	स.प्र.अ. (शिक्षण)	S, ST, W, RW, SE,H,C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	आश्रमशाळा समुह योजना राबविणे , त्यांचे नियंत्रण , पर्यावेक्षण याकरीता सतत दौरे करणे.
गट-क				
९	कार्यालय अधिक्षक /कनिष्ठ प्रशासकीय अधिकारी/ सांस्कृतीक अधिकारी	S.ST.W.RW.SE .H. C, MF	a) B, LV b) D,HH c) OA,BA, OL, BL, OAL,BLOA, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above	दैनंदिन कार्यालय प्रशासन चालविणे तसेच कार्यालयीन दैनंदिन कामकाज करणे.
१०	संशोधन सहाय्यक	S, ST, W, RW, SE, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD(M), MI e) MD Involving (a) to (d) above	आदिवासी उपयोजनेचा आराखडा तयार करणे व अंमलबजवणी करणे .
११	कनिष्ठ विस्तार अधिकारी	ST, W, RW, SE, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, BL, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	आश्रमशाळा समुह योजना राबविणे , त्यांचे नियंत्रण , पर्यावेक्षण याकरीता सतत दौरे करणे .

१२	लघुलेखक उच्चश्रेणी	S, ST, W, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above	कार्यालय प्रमुखांची व कार्यालयाचे टंकलेखन/ बैठकीचे इतिवृत्त / गोपनिय अहवाल नोंदविणे इ. सर्व नैमित्तिक कामे करणे याकरीता अंशतः अंध चालू शकेल.
१३	लघुलेखक निम्नश्रेणी	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	कार्यालय प्रमुखांची व कार्यालयाचे टंकलेखन/ बैठकीचे इतिवृत्त / गोपनिय अहवाल नोंदविणे इ. सर्व नैमित्तिक कामे करणे .
१४	उपलेखापाल / मुख्यलिपीक	S, ST, W, RW, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	विषयाशी संबंधित असणारे पत्रव्यवहार करणे. नस्ती वरीष्ठांना निर्णयासाठी सादर करणे इ. कार्यालयीन दैनंदिन कामकाज
१५	वरिष्ठ लिपीक/ सांख्यिकी सहाय्यक	S, ST, W, RW, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	विषयाशी संबंधित असणारे पत्रव्यवहार करणे. नस्ती वरीष्ठांना निर्णयासाठी सादर करणे इ. कार्यालयीन दैनंदिन कामकाज
१६	लघुटंकलेखक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) abov	कार्यालय प्रमुखांची व कार्यालयाचे टंकलेखन/ बैठकीचे इतिवृत्त / गोपनिय अहवाल नोंदविणे इ. सर्व नैमित्तिक कामे करणे .
१७	कनिष्ठ लिपीक/ टंकलेखक / कनिष्ठ सहाय्यक /लिपीक टंकलेखक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL,	विषयाशी संबंधित असणारे पत्रव्यवहार करणे. नस्ती वरीष्ठांना निर्णयासाठी सादर करणे इ. कार्यालयीन दैनंदिन कामकाज
१८	कॅमेरामन कम प्रोजेक्ट ऑप.	S, ST, W, BN, L, MF, SE	a) B, LV b) HH c) OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above	विकास योजनांची प्रचार व प्रसिध्दी करणे.

१९	कलाकार तथा शिल्पकार	S, ST, W, BN, MF, RW, SE	a) D, HH b) OA, OL, LC, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above	शिल्प कलेचे कामकाज करणे.
२०	रेकॉर्ड किपर	S,ST,W,MF,SE ,RW,C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, Mdy d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	कार्यालयीन अभिलेखचे वर्गीकरण व जतन करणे .
२१	गृहपाल / वरिष्ठ आदिवासी विकास निरीक्षक	S, ST, W, BN, MF, RW,	a) LV b) HHc) OA,BA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above	शासकीय वसतीगृहांचे दैनंदिन व्यवस्थापन/ विकास योजनांचे मुल्यमापन व निरीक्षण करणे.
२२	अधिक्षक	ST, W, BN, MF	a) LV b) HH c) OA,BA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above	आदर्श आश्रमशाळा योजनेची कार्यालय प्रमुख म्हणून कामकाज पाहणे करीता .
२३	माध्यमिक शिक्षक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, OAL, CP,LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above	आश्रमशाळेचे अध्यापनाचे कामकाज करणे .
२४	कनिष्ठ महा. शिक्षक	S, ST, W, L, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	आश्रमशाळेमध्ये अध्यापनाचे कामकाज करणे .
२५	प्राथमिक शिक्षक	S, ST, W, L, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	आश्रमशाळेमध्ये अध्यापनाचे कामकाज करणे .

२६	क्रीडा शिक्षक	S, ST, W, BN, L, PP, MF, RW, SE, H	a) D, HH b) OL, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above	आश्रमशाळेतील शैक्षणिक कामकाजाचे मुल्यमापन करीता सतत दौरे करणे .
२७	चित्रकला शिक्षक	S, ST, W, BN, L, RW, SE, H, C	a) LV b) D, HH c) OA, OL, BL, OAL, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	आश्रमशाळेमध्ये चित्रकला विषयाचे अध्यापन करणे .
२८	नर्स	S, ST, W, MF, RW, SE, H, C	a) LV b) OL, CP, LC, Dw, AAV c) SLD, MI d) MD involving (a) to © above	आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांची आरोग्यासाठी देखभाल करणे.
२९	प्रयोग शाळा सहाय्यक	S, BN, MF, RW, SE	a) D, HH b) OA, BA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d) MD Involving (a) to (c) above	आश्रमशाळा प्रयोगशाळेत सहाय्यक म्हणून काम करणे .
३०	ग्रंथपाल	S, ST, KC, RW, SE, H, C, MF	a) D, HH b) OA, BA, OL, BL, OAL, BLA, BLOA, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d) MD Involving (a) to (c) above	ग्रंथालयाचे नियमित कामकाज पाहणी करणे.
३१	वाहनचालक	S, ST, W, BN, MF	a) D, HH b) OL, LC, Dw, AAV c) ASD (M), SLD d) MD involving (a) to (c) above	कार्यालयीन कामकाजासाठी वाहन चालवणे
गट-ड				
३२	पंप ऑपरेटर	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, RW, SE, H	a) LV b) D, HH c) OA, OL, CP,	इमारत संकुल मधील पाणी व्यवस्थापन पाहणी करणे.
३३	प्रयोग शाळा परिचर	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, CP, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	आश्रमशाळेत प्रयोगशाळेत शिपाई म्हणून काम करणे .
३४	शिपाई	S, ST, W, BN, L, K C, PP, MF, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV	कार्यालयीन साफसफाई व दैनंदिन कामकाज करणे

३५	चौकीदार	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H, C	a) LV b) D, HH c) OA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	शासकीय इमारतीचे संरक्षण करणे करणे
३६	माळी	S, ST, BN, MF, RW, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	शासकीय इमारतीमधील बागबगीच्यामधील झाडे , झुडपे यांची निगा राखणे , त्यांचे संरक्षण करणे.
३७	सफाईगार	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID,	कार्यालयीन साफसफाई व दैनंदिन कामकाज करणे .
३८	स्वयंपाकी	S, ST, W, BN, L, MF, SE, H, C	a) LV b) D, HH c) OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	निवासी आश्रमशाळेत स्वयंपाक बनविणे .
३९	कामाठी	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	स्वयंपाक करणे व स्वयंपाकाकरीता मदत करणेकरणे

BLA = Bothe legs & Arms, BA = Bothe Arms, OL = one legs, BL = Both legs, OA = One Arms, B= Blind, LV = Low Vision, HH= Hearing Handicapped

FUNCTIONAL REQUIREMENT ABBREVIATIONS USED: S=Sitting, ST=Standing, W=Walking, BN=Bending , L=Lifting, KC=Kneeling &Crouching, JU=Jumping, CRL= Crawling, CL=Climbing, PP=Pulling & Pushing, MF=Manipulation with Fingers, RW=Reading & Writing, SE=Seeing, H=Hearing, C=Communication, **CATEGORY ABBREVIATIONS USED:** B=Blind, LV=Low Vision, D=Deaf, HH= Hard of Hearing, OA=One Arm, OL=One Leg, BA=Both Arms, BL=Both Leg, OAL=One Arm and One Leg, BLOA=Both Leg & One Arm , BLA=Both Legs Arms, CP=Cerebral Palsy, LC=Leprosy Cured, Dw=Dwarfism, AAV=Acid Attack Victims, MDy= Muscular Dystrophy, ASD= Autism Spectrum Disorder (M= Mild, MoD= Moderate), ID= Intellectual Disability, SLD= Specific Learning Disability, MI= Mental Illness, MD=Multiple Disabilitie

प्रपत्र ब				
केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करणेबाबत				
अ. क्र.	पदाचे नांव	दिव्यांगाचा प्रवर्ग		
		शारिरीक योग्यता	दिव्यांग आरक्षणाचा सुयोग्य प्रकार	पदाच्या कर्तव्य / जबाबदाऱ्या / कामाचे स्वरूप (संक्षिप्त)
गट-अ				
१	सहाय्यक आयुक्त	S, ST, W, RW, SE, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), MI e) MD involving (a) to (d) above	कार्यालय प्रमुख / नियंत्रण अधिकारी विकास योजनांची अंमलबजावणी व सहनियंत्रण व तपासणीसाठी विविध दौरे करणे.
गट-ब				
२	सहा.प्रकल्प अधिकारी /प्रबंधक / गृहप्रमुख	S, ST, W, RW, SE, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), MI e) MD involving (a) to (d) above	सहकार्यालय प्रमुख व नियंत्रण अधिकारी म्हणून विकास योजनांची अंमलबजावणी व नियंत्रण करणे .
गट-क				
३	आरेखक	S, ST, W, BN, MF, RW, SE, C	OL, BL, OA, HH, AAV, LC, DW	कार्यालयीन दैनंदिन कामकाज करणे.
४	सहाय्यक ग्रंथपाल	S, ST, KC, RW, SE, H,C, MF	a) D, HH b) OA,BA, OL, BL, OAL, BLA, BLOA, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d) MD Involving (a) to (c) above	ग्रंथालयाचे नियमित कामकाज पाहणे.
गट-ड				
५	गॅलरी अटेंडंट	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID,	कार्यालयीन साफसफाई व दैनंदिन कामकाज करणे
६	अॅटेंडंट	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID,	कार्यालयीन साफसफाई व दैनंदिन कामकाज करणे

BLA = Bothe legs & Arms, BA = Bothe Arms, OL = one legs, BL = Both legs, OA = One Arms, B= Blind,
LV = Low Vision, HH= Hearing Handicapped

FUNCTIONAL REQUIREMENT ABBREVIATIONS USED: S=Sitting, ST=Standing, W=Walking, BN=Bending
, L=Lifting, KC=Kneeling &Crouching, JU=Jumping, CRL= Crawling, CL=Climbing, PP=Pulling & Pushing,
MF=Manipulation with Fingers, RW=Reading & Writing, SE=Seeing, H=Hearing, C=Communication,

CATEGORY ABBREVIATIONS USED: B=Blind, LV=Low Vision, D=Deaf, HH= Hard of Hearing, OA=One
Arm, OL=One Leg, BA=Both Arms, BL=Both Leg, OAL=One Arm and One Leg, BLOA=Both Leg & One
Arm , BLA=Both Legs Arms, CP=Cerebral Palsy, LC=Leprosy Cured, Dw=Dwarfism, AAV=Acid Attack
Victims, MDy= Muscular Dystrophy, ASD= Autism Spectrum Disorder (M= Mild, MoD= Moderate), ID=
Intellectual Disability, SLD= Specific Learning Disability, MI= Mental Illness, MD=Multiple Disabilitie